

Анастасія Головачова

кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права
Київського національного
торговельно-економічного університету
(Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2324-1371>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/O-4307-2017>
anastasiagolovacheva@gmail.com

DOI: 10.33498/opus-2021-07-089

УДК 346:21:368

СУБ'ЄКТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРАХУВАННІ ТА ПЕРЕСТРАХУВАННІ: ТЕНДЕНЦІЇ ОСУЧАСНЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ

АНОТАЦІЯ. Сучасне законодавство України формується та змістовно оновлюється з урахуванням євроінтеграційних процесів і глобальної трансформації економіки. Основний нормативно-правовий акт у сфері страхування та перестраховання, Закон України “Про страхування”, був ухвалений 25 років тому і потребує нагального осучаснення. За останні 10 років було зареєстровано та розглянуто Верховною Радою України не один проєкт закону, що оновлював правове регулювання вказаної сфери господарювання. Проте жоден із них ще й досі не ухвалено в цілому. Останній законопроект, який пропонує нову редакцію Закону України “Про страхування”, зареєстрований у Верховній Раді України 29 березня 2021 р.

Аналізуючи положення нової редакції Закону України “Про страхування” у порівняльному аспекті з чинними нормами, можливо встановити тенденції оновлення такого регулювання. А тому актуальним видається дослідження правового регулювання діяльності посередників у страхуванні та перестрахованні і встановлення особливостей його осучаснення.

Мета статті полягає в порівняльному аналізі чинного та перспективного законодавства, що регулює посередництво у страхуванні та перестрахованні, теоретичному обґрунтуванні проблемних аспектів діяльності суб'єктів посередницької діяльності у вказаних сферах.

Відповідно до поставленої мети у дослідженні вирішені такі завдання: визначено тенденції оновлення законодавства у сфері посередництва у страхуванні та перестрахованні; встановлено особливості суб'єктного складу агентської діяльності у страхуванні; визначені проблемні аспекти діяльності страхових і перестрахових брокерів.

Аналіз проєкту нової редакції Закону України “Про страхування” дав змогу розмежувати три форми провадження діяльності страховими агентами: діяльність страхового агента у класичному розумінні; діяльність субагента, який діє за дорученням страхового агента; діяльність інших суб'єктів господарювання, які реалізують страхові продукти як доповнення до товару (послуги), що реалізуються (надаються) ними в межах здійснення основного виду їхньої господарської діяль-

© Анастасія Головачова, 2021

ності. І залежно від обраної форми законодавець пропонує певні обмеження щодо можливості реалізації страхових продуктів за класами.

Проведене дослідження тенденцій осучаснення правового регулювання посередництва у страхуванні та перестраховуванні дало змогу авторці сформулювати низку теоретико-практичних висновків.

Ключові слова: страховий агент; страховий брокер; перестраховий брокер.

Сучасне законодавство України формується та змістовно оновлюється з урахуванням євроінтеграційних процесів і глобальної трансформації економіки. Основний нормативно-правовий акт у сфері страхування та перестраховування, Закон України “Про страхування”¹, був ухвалений 25 років тому і потребує нагального осучаснення. За останні 10 років було зареєстровано та розглянуто Верховною Радою України не один проєкт закону, що модернізував правове регулювання вказаної сфери господарювання. Проте жоден із них ще й досі не було ухвалено в цілому. Останній законопроект за № 5315², зареєстрований у Верховній Раді України 29 березня 2021 р., з метою оновлення відносин у сфері страхування, загальних правових засад здійснення діяльності зі страхування, а також визначення повноважень Національного банку України зі здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) за діяльністю страховиків відповідно до кращих міжнародних практик, що дасть змогу забезпечити функціонування ефективного ринку страхових послуг як невід’ємної частини економіки України та належний рівень захищеності клієнтів³.

Цей законопроект пропонує численні зміни нормативно-правового регулювання сфери страхування та перестраховування, зокрема й агентської та брокерської діяльності на вказаних ринках. Аналізуючи положення нової редакції Закону України “Про страхування” у порівняльному аспекті з чинними нормами, можливо встановити тенденції оновлення такого регулювання. А тому актуальним видається дослідження правового регулювання діяльності посередників у страхуванні й перестраховуванні та встановлення особливостей його осучаснення.

Дослідженню правового регулювання посередництва в сфері господарювання, зокрема і страхових та перестрахових посередників, присвятили увагу такі вчені, як В. Резнікова, Н. Пацурія, В. Васильєва, Г. Сальникова, Р. Колосова, А. Дядюк, Р. Коротка, Ю. Уралова та ін.

Проте навіть враховуючи чималу кількість теоретичних напрацювань і законопроектів у вказаній сфері господарювання, залишається

¹ Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.

² Про страхування: проєкт Закону України від 29 березня 2021 р. № 5315 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71544> (дата звернення: 16.06.2021).

³ Пояснювальна записка до проєкту Закону України про страхування <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71544> (дата звернення: 16.06.2021).

відкритим питання повного оновлення чинного законодавства, а тому вважаємо актуальним проведення науково-теоретичного аналізу сфери посередництва у страхуванні та перестрахованні.

Мета дослідження полягає в порівняльному аналізі чинного та перспективного законодавства, що регулює посередництво у страхуванні та перестрахованні, теоретичному обґрунтуванні проблемних аспектів діяльності суб'єктів посередницької діяльності у вказаних сферах.

Відповідно до поставленої мети у дослідженні мають бути вирішені такі завдання:

- визначити тенденції оновлення законодавства у сфері посередництва у страхуванні та перестрахованні;
- встановити особливості суб'єктного складу агентської діяльності у страхуванні;
- визначити проблемні аспекти діяльності страхових і перестрахових брокерів.

Відповідно до ст. 15 чинного Закону України “Про страхування” та Постанови Кабінету Міністрів України “Про порядок провадження діяльності страховими посередниками”⁴ суб'єктами посередницької діяльності у страхуванні та перестрахованні є страхові агенти, страхові та перестрахові брокери. Однак у науковій літературі трапляються випадки, коли серед вказаних суб'єктів також виділяють андеррайтерів, сюрвеєрів, аварійних комісар, аджастерів, диспашерів. Вважаємо, що останніх недоцільно поіменовувати посередниками поряд зі страховими агентами, страховими та перестраховими брокерами, оскільки вони не здійснюють посередницької діяльності, а лише виконують специфічні допоміжні функції при укладенні та виконанні договорів страхування чи перестраховування⁵. На жаль, сьогодні їх правовий статус майже не врегульовано на законодавчому рівні (існують лише окремі норми права, що регулюють діяльність аварійних комісарів)⁶. Результатом цього є змішування як на практиці, так і в теорії правової природи страхових та перестрахових посередників і суб'єктів, які надають допоміжні послуги у сфері страхування та перестраховування (андеррайтери, сюрвеєри, аварійні комісари, аджастери та диспашери). Цю проблему можна вирішити, закріпивши на законодавчому рівні перелік конкретних функцій таких суб'єктів і поняття посередницької послуги у страхуванні та перестрахованні.

⁴ Про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Постанова Кабінету Міністрів від 18 грудня 1996 р. № 1523. *Зібрання постанов Уряду України*. 1996. № 21. Ст. 590.

⁵ А Головачева, ‘Экономико-правовая сущность страховой посреднической деятельности’ (2015) 4/4 *Leges et Viata* 16.

⁶ Про затвердження Типового положення про організацію діяльності аварійних комісарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 січня 1998 р. № 8 <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/8-98-%D0%BF>> (дата звернення: 16.06.2021).

Законопроект № 5315 не містить окремого розділу, присвяченого врегулюванню правового статусу посередників у страхуванні та перестрахованні, а норми, що регулюють особливості здійснення їх діяльності, розпорошені у розділі XII “Реалізація страхових та перестрахових продуктів”. Проте ст. 1 визначає перелік термінів, серед яких є поняття “страхового посередника”. Зокрема, ним визнаються такі суб’єкти: страховий брокер, страховий агент (зокрема субагент), перестраховий брокер, додатковий страховий агент. Враховуючи те, що діяльність зі страхування та перестраховування є різними видами господарської діяльності, вважаємо некоректним віднесення до страхових посередників перестрахового брокера.

Із зазначеного також вбачається розширення переліку посередників у страхуванні порівняно з чинним регулюванням. Нормативного закріплення знайшли такі суб’єкти, як субагент і додатковий страховий агент. Субагентом можуть бути фізична особа, фізична особа – підприємець, юридична особа, яка включена до Реєстру страхових посередників та здійснює діяльність з реалізації страхових продуктів від імені, в інтересах страховика та за дорученням страхового агента за винагороду за реалізацію на підставі договору зі страховим агентом (п. 69 ч. 1. ст. 1 законопроекту № 5315). Додатковим страховим агентом пропонується визначати фізичну особу – підприємця або юридичну особу, яка включена до Реєстру страхових посередників і здійснює діяльність від імені та в інтересах страховика за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договору з таким страховиком, якщо одночасно виконуються всі такі умови:

а) основним видом діяльності такої особи є здійснення господарської діяльності іншої, аніж реалізація страхових продуктів;

б) така особа реалізує страхові продукти як доповнення до товару (послуги), що реалізується (надається) нею в межах здійснення основного виду її господарської діяльності;

в) страхові продукти, що реалізуються такою особою, не передбачають страхування за класами 10 (крім страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника) та обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів), 11–13, 19–23, окрім випадків, коли такі страхові продукти є доповненням до товарів або послуг, що реалізуються такою особою за основним видом її господарської діяльності (п. 15 ч. 1 ст. 1 законопроекту № 5315). Перелік класів страхування також закріплений у ст. 4.

Таким чином, проект нової редакції Закону України “Про страхування” розмежовує три форми провадження діяльності страховими агентами: діяльність страхового агента у класичному розумінні; діяльність

субагента, який діє за дорученням страхового агента; діяльність інших суб'єктів господарювання, які реалізують страхові продукти як доповнення до товару (послуги), що реалізуються (надаються) ними в межах здійснення основного виду їх господарської діяльності. І залежно від обраної форми законодавець пропонує певні обмеження щодо можливості реалізації страхових продуктів за класами.

Першою є класична форма – діяльність страхового агента як фізичної особи, фізичної особи – підприємця або юридичної особи, яка здійснює діяльність із реалізації страхових продуктів від імені та в інтересах страховика за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договору із таким страховиком, зокрема договору доручення (п. 55 ч. 1 ст. 1 законопроекту № 5315). Вказане поняття осучаснене, якщо порівнювати із чинною редакцією, проте воно не вирішує усі спірні питання правового регулювання діяльності страхових агентів.

Зокрема, автори зазначеного поняття розширили його зміст на законодавчому рівні за суб'єктною ознакою, вказавши можливість функціонування страхового агента як фізичної особи – підприємця, чого немає у чинному Законі України “Про страхування”. Зі свого боку постановва Кабінету Міністрів України “Про порядок провадження діяльності страховими посередниками” конкретизує, що агентська діяльність – це діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, уповноважених діяти від імені та на підставі доручення одного або більше страховиків щодо рекламування, консультування, пропонування страхувальникам страхових послуг та проведення роботи, пов'язаної з укладенням і виконанням договорів страхування (підготовка й укладення договорів страхування, виконання робіт з обслуговування договорів), зокрема оформлення всіх необхідних документів для своєчасної виплати страхових сум або страхового відшкодування, а також здійснення цих виплат.

Відкритим залишається питання можливості здійснення діяльності страховим агентом фізичною особою без статусу суб'єкта підприємництва. Адже агентська діяльність – це діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, яка за своєю правовою природою є комерційним посередництвом. Вважаємо за необхідне розрізнити посередницьку діяльність страхових агентів і представництво страховика, а тому страховими агентами мають бути фізичні особи – підприємці або юридичні особи, які зареєстровані в установленому законом порядку та діють на підставі агентського договору, укладеного зі страховою компанією. Зі свого боку представництво страховика має здійснюватися на підставі укладення договору доручення фізичною особою зі страховою компанією. Діяльність представника страховика має врегульовуватися нормами саме цивільного права, а не господарського. Те саме стосується визначення поняття “субагент”, в якому запропоновано мож-

ливість здійснювати діяльність фізичною особою без статусу суб'єкта підприємницької діяльності.

Аналізуючи норму, яка визначає дефініцію “додаткового страхового агента”, можна прослідкувати більш професійний підхід до його формулювання. Додатковим страховим агентом може бути тільки фізична особа – підприємець та юридична особа, для яких реалізація страхових продуктів є додатковим видом діяльності. Наприклад, до таких суб'єктів можуть бути віднесені автомобільні салони, які пропонують страхування автотранспорту або відповідальності їхніх власників. Нині автосалони реалізують страхові продукти через представників страхових компаній.

Оновлення правового статусу не минули і страхових та перестрахових брокерів. Чинне регулювання порядку організації та діяльності страховими й перестраховими брокерами здійснюється відповідно до Закону України “Про страхування”, Постанови Кабінету Міністрів України “Про порядок провадження діяльності страховими посередниками”, Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України “Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів” (далі – Розпорядження Держфінпослуг № 736)⁷, Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України “Про затвердження Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг”⁸ та іншими нормативно-правовими актами. Із переліку зазначених документів вбачається, що натеper є законодавча вимога щодо реєстрації страхових і перестрахових брокерів, а також щодо наявності спеціальних знань і навичок у керівників юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, які мають намір провадити або провадять посередницьку діяльність у страхуванні та/або перестрахованні (страхових та/або перестрахових брокерів).

Законопроект № 5315 у ст. 78 містить оновлені положення про обов'язковість реєстрації вказаних суб'єктів і проходження навчання керівниками та працівниками з реалізації. Крім того, ч. 7 ст. 78 пропонує закріпити заборони страховим і перестраховим брокерам щодо: участі у статутному капіталі страховиків або мати у складі своїх учасників власників істотної участі страховика, самого страховика, пов'язаних осіб та керівників страховика; входження до складу правління та/або ради страховиків

⁷ Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 28 травня 2004 р. № 736. *Офіційний вісник України*. 2004. № 26. Ст. 116.

⁸ Про затвердження Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 25 грудня 2003 р. № 183 <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0122-04/paran16#n16>> (дата звернення: 16.06.2021).

керівникам таких суб'єктів; перебування у правовідносинах, які можуть поставити під загрозу здійснення діяльності з реалізації страхових та перестрахових продуктів в інтересах клієнта; отримання винагороди за реалізацію одночасно за одним укладеним договором страхування або перестраховування від клієнта та страховика (перестраховика). Реалізувавши такі заборони, можливо обмежити тіньові схеми з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом і підвищити рівень захисту прав та законних інтересів клієнтів.

Розмежовуючи категорії страхування та перестраховування, а також похідні від них поняття видається не зрозумілим підхід авторів законопроекту № 5315, яким до страхових посередників віднесені перестрахові брокери. Те саме стосується і поняття “Реєстру страхових посередників”, яке вважаємо не зовсім коректним, зважаючи на вимогу до перестрахових брокерів бути включеними до такого реєстру.

На змістовних відмінностях “страхування” і “перестраховування” наголошує І. Войцеховська, зазначаючи, що перестраховування як із економічної, так і з правової точки зору тісно пов'язане зі страхуванням, проте не є його різновидом, сферою чи галуззю. Перестраховування виконує самостійні функції та має власне значення. Тому, зважаючи на самостійний характер перестраховування, вважає за необхідне поряд із термінами “страховий випадок”, “страховий платіж”, “страховий внесок”, “страхова премія” використовувати терміни “перестраховий випадок”, “перестраховий платіж”, “перестраховий внесок”, “перестрахова премія”. Підтримуючи викладену позицію, вважаємо за необхідне відносити перестрахових брокерів саме до перестрахових посередників. Крім того, створюючи загальний реєстр, у який мають бути включені і перестрахові брокери, іменувати Реєстром страхових та перестрахових посередників.

Проблемним аспектом в умовах сьогодення залишається вимога щодо забезпечення гарантії професійної відповідальності страхових і перестрахових брокерів. Розділ 3 Розпорядження Держфінпослуг № 736 закріплює, що спосіб забезпечення таких гарантій має бути встановлений чинним законодавством України (п. 3.1). Проте сьогодні відсутня норма, яка б встановлювала обов'язкове страхування відповідальності страхових і перестрахових брокерів, а тому здійснюється тільки в добровільній формі, що вказує на ще один недолік правового регулювання діяльності вказаних суб'єктів.

Директива (ЄС) 2016/97 про реалізацію страхових продуктів¹⁰ у ч. 4 ст. 10 встановлює, що страхові та перестрахові посередники повинні мати страхове покриття професійної відповідальності перед третіми осо-

⁹ І Войцеховська, ‘Поняття і сутність перестраховування’ (2015) 1 Юридичний вісник. Повітряне і космічне право 113.

¹⁰ Directive (EU) 2016/97 of the European Parliament and of the Council of 20 January 2016 on insurance distribution (recast) <<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj>> (accessed: 16.06.2021).

бами, яке поширюється на всю територію Європейського Союзу (далі – ЄС), або деякі інші аналогічні гарантії щодо відповідальності, яка виникає через професійну недбалість, на суму, не менше 1 млн 250 тис. євро за кожним випадком і на загальну річну суму в 1 млн 850 тис. євро за всіма збитками, якщо таке страхування або аналогічна гарантія ще не надані страховою компанією, перестраховою компанією або іншою компанією, від імені якої діє страховий або перестраховальний посередник, або інтереси якої страховий або перестраховальний посередник уповноважений представляти, або якщо така компанія не взяла на себе повну відповідальність за дії такого посередника.

Ухвалення вказаної Директиви зумовило запровадження обов'язкового страхування відповідальності страхових і перестрахових брокерів у багатьох країнах – членах ЄС, що стало однією з обов'язкових умов провадження їхньої діяльності.

В Україні досить давно пропонується закріпити обов'язок зі страхування відповідальності вказаних суб'єктів, проте до сьогодні так і не було внесено необхідних змін у законодавство. Так, наприклад, проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів України та виклад Закону України ‘Про страхування’ у новій редакції” містив пропозицію щодо запровадження страхування професійної відповідальності страхових брокерів. Зокрема, у ст. 91 однією з вимог до провадження своєї професійної діяльності є укладення договору страхування професійної відповідальності страхового посередника зі страховиком на страхову суму не менше 1 млн євро стосовно кожного страхового випадку або 1,5 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України на дату підписання договору страхування стосовно всіх страхових випадків¹¹.

Інший проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів України та виклад Закону України ‘Про страхування’ у новій редакції”¹² у ст. 74 закріплював, що страховий брокер повинен укласти договір страхування професійної відповідальності, дійсний на території України, який покриває втрати, завдані на території України під час здійснення ним страхового посередництва. Мінімальна страхова сума повинна бути не меншою ніж 500 тис. грн за кожний окремих страховий випадок і не меншою, ніж 2 млн грн за всі страхові випадки протягом року.

Законопроект № 5315 встановлює вимоги до осіб, які здійснюють діяльність (виконують трудові обов'язки) із реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, однією з яких є наявність чинного договору страхування відповідальності (ст. 73). Відповідно до ч. 2 ст. 74 страхова сума за договором страхування відповідальності страхових посе-

¹¹ Н Пацурія, І Войцеховська, А Головачова, *Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики* (Ліра-К 2017) 195.

¹² Про страхування: Проєкт Закону України від 19 грудня 2011 р. № 9614 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42141> (дата звернення: 16.06.2021).

редників має становити не менше 4 % суми страхових і перестрахових премій за договорами страхування та/або перестраховання, укладеними протягом року, що минув, за сприянням такого посередника, але не менше 1 млн грн, якщо інше не передбачено законодавством.

Отже, бачимо різноманітні варіанти законодавчих ініціатив щодо врегулювання страхування відповідальності страхових і перестрахових посередників, у більшості випадків – тільки брокерів. Нині залишився один зареєстрований у Верховній Раді України законопроект № 5315. У ньому доволі детально прописані положення, що стосуються предмета договору страхування відповідальності, страхової суми (можливості її перегляду Регулятором не частіше одного разу на рік), страхового покриття, особливостей страхування відповідальності окремих суб'єктів посередницької діяльності у страхуванні та перестрахованні (окрім страхових і перестрахових брокерів, також і щодо страхових агентів) та ін.

Висновки. За результатами аналізу перспективного законодавства у сфері регулювання посередницької діяльності у страхуванні та перестрахованні можна виокремити його основні переваги:

- конкретизація та розширення переліку посередників у страхуванні й перестрахованні;
- обмеження можливості реалізації посередниками у страхуванні та перестрахованні страхових продуктів за класами, залежно від форми провадження діяльності;
- встановлення вимог до осіб, які здійснюють діяльність (виконують трудові обов'язки) із реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, зокрема і щодо посередників у страхуванні та перестрахованні;
- врегулювання обов'язкового та добровільного страхування відповідальності посередників у страхуванні й перестрахованні;
- запровадження загального Реєстру страхових посередників, який має містити інформацію про всіх посередників у страхуванні та перестрахованні;
- закріплення права перестрахового брокера при супроводженні клієнта в процесі врегулювання страхового випадку здійснювати виплату клієнту страхового відшкодування власним коштом страхового брокера, із подальшою компенсацією перестраховому брокеру цих виплат за кошти, отримані від страховика як страхове відшкодування;
- встановлення заборони отримувати страховим та/або перестраховим брокером винагороди за реалізацію одночасно за одним укладеним договором страхування або перестраховання від клієнта та страховика (перестраховика);
- встановлення заборони страховому та/або перестраховому брокеру бути власником частки у статутному капіталі страховиків, а також забо-

рони мати у складі своїх учасників власників істотної участі страховика, самого страховика, пов'язаних осіб та керівників страховика;

– закріплення норми щодо організації та проведення навчання посередників у страхуванні та перестраховуванні, тривалістю не менше 15 годин на рік.

Враховуючи викладене, вважаємо, що чинне законодавство України у сфері страхування і перестраховування потребує негайних змін та якісного оновлення, зокрема і правове регулювання діяльності страхових та перестрахових посередників.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Patsuriya N, Voytsekhovska I, Holovachova A, *Pravove rehulivannia diialnosti u sferi strakhuvannia ta perestrakhuvannia: problemy teorii ta praktyky* (Lira-K 2017) (in Ukrainian).

Journal articles

2. Golovacheva A, 'Jekonomiko-pravovaja sushhnost' strahovoj posrednicheskoj dejatel'nosti' (2015) 4/4 *Legea si Viata* 16 (in Russian).
3. Voytsekhovska I, 'Ponyattia i sutnist perestrakhuvannia' (2015) 1 *Yurydychnyy visnyk. Povitryane i kosmichne pravo* 110–4 (in Ukrainian).

Anastasiia Golovachova

SUBJECTS OF INTERMEDIARY ACTIVITIES IN INSURANCE AND REINSURANCE: TRENDS OF MODERNIZATION OF LEGAL STATUS

ABSTRACT. Modern legislation of Ukraine is formed and substantially updated taking into account European integration processes and global economic transformation. The main legal act in the field of insurance and reinsurance, the Law of Ukraine “On Insurance”, was adopted 25 years ago and needs urgent modernization. Over the past 10 years, the Verkhovna Rada of Ukraine has registered and considered more than one draft law that updated the legal regulation of this area of management. However, none of the projects has been fully adopted yet. The latest bill was registered in the Verkhovna Rada of Ukraine on March 29, 2021, which proposes a new version of the Law of Ukraine “On Insurance”.

Analyzing the provisions of the new version of the Law of Ukraine “On Insurance” in a comparative aspect with the current rules, it is possible to establish trends in updating such regulation. Therefore, it seems relevant to study the legal regulation of intermediaries in insurance and reinsurance and to establish the features of its modernization.

The purpose of the study is a comparative analysis of current and future legislation governing mediation in insurance and reinsurance, theoretical justification of problematic aspects of the activities of intermediaries in these areas.

In accordance with the set goal, the author solved the following tasks in the study: identified trends in updating the legislation in the field of insurance and reinsurance mediation; the peculiarities of the subject composition of agency activity in insurance are established; identified problematic aspects of insurance and reinsurance brokers.

Analysis of the draft of the new version of the Law of Ukraine "On Insurance" allowed to distinguish three forms of insurance agents: the activities of the insurance agent in the classical sense; activity of a subagent acting on behalf of an insurance agent; activities of other business entities that sell insurance products as a supplement to the goods (services) sold (provided) by them within the implementation of the main type of their economic activity. And depending on the chosen form, the legislator proposes certain restrictions on the possibility of selling insurance products by class.

The study of trends in the modernization of legal regulation of insurance and reinsurance mediation allowed the author to formulate a number of theoretical and practical conclusions.

KEYWORDS: insurance agent; insurance broker; reinsurance broker.